

**Rapport om solvens og finansiell situation
(SFCR)
2017**

Indhold

Sammenfatning	4
Indledning	5
A Virksomhed og resultater	5
A.1 Virksomhed	5
A.2 Forsikringsresultater	5
A.3 Investeringsresultater	7
A.4. Resultater af andre aktiviteter	9
A.5 Andre oplysninger	9
B Ledelsessystem	9
B.1 Generelle oplysninger om ledelsessystemet	9
B.2 Egnetheds- og hæderlighedskrav	11
B.3 Risikostyringssystemet, herunder vurderingen af egen risiko og solvens	12
B.4 Internt kontrolsystem	13
B.5 Intern auditfunktion	14
B.6 Aktuarfunktion	14
B.7 Outsourcing	15
B.8 Andre oplysninger	16
C Risikoprofil	16
C.1 Forsikringsrisici	16
C.2 Markedsrisici	17
C.3 Kreditrisici	17
C.4. Likviditetsrisici	17
C.5 Operationelle risici	17
C.6 Andre væsentlige risici	18
C.7 Andre oplysninger	19
D Værdiansættelse til solvensformål	21
D.1 Aktiver	21
D.2 Forsikringsmæssige hensættelser	21
D.3 Andre forpligtelser	22
D.4 Alternative værdiansættelsesmetoder	22
D.5 Andre oplysninger	23
E Kapitalforhold	23
E.1 Kapitalgrundlag	23
E.2 Solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav	23

E.3	Anvendelse af delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici til beregning af solvenskapitalkravet.	24
E.4	Forskelle mellem standardmodellen og en intern model	25
E.5	Manglende overholdelse af minimumskapitalkravet og manglende overholdelse af solvenskapitalkravet	25
E.6	Andre oplysninger	25
F	Ikrafttræden og fornyelse.....	25
G	Bilag	26

Sammenfatning

Lærernes Pension er dannet af aftaleparterne på lærerområdet for at sikre lærernes pensionsdækning. Pensionsordningerne omfatter *LærerPension* (for de overenskomstansatte, herunder ansatte i folkeskoler, de frie skoler, efterskoler, tekniske skoler, produktionsskoler, daghøjskoler og handelsskoler), *PlusPension* (supplerende opsparing for medlemmer og deres husstand) og *TillægsPension* (for tjenestemænd og tjenestemandslignende).

Selskabets daglige ledelse varetages af selskabets sekretariat, mens en stor del af driften, herunder områderne aktuariat, medlemsadministration, økonomi og fondsadministration, er outsourcet til serviceselskabet Forca. Det sker for at sikre stordriftsfordele og dermed lavere administrationsomkostninger. En del af selskabets investeringer sker i regi af kapitalforeningen Lærernes Pension Invest, som administreres af Bankinvest, mens selve porteføljeforvaltningen for en stor del er outsourcet til eksterne kapitalforvaltere. For alle områderne gælder det, at outsourcingen sker i henhold til bestyrelsens retningslinjer herfor. Ved indgåelse af outsourcingaftaler lægges der vægt på en klar beskrivelse og afgrænsning af de outsourcete opgaver, og der stilles krav til kontroller og rapportering, så det sikres og løbende kan vurderes, om varetagelsen af de outsourcete aktiviteter foregår tilfredsstillende.

Lærernes Pensions udbudte pensionsordninger er overvejende ordninger med livsvarige pensionsudbetalinger med ydelsesgarantier i et gennemsnitsrentemiljø. De fleste medlemmer har endvidere forsikringer knyttet til pensionsordningen i form af invalidepension, ægtefælle-/samleverpension, dødsfaldspension og børnepension. Pensionsordningerne indebærer, at værdien af selskabets pensionsforpligtelser og dermed også reserver afhænger af udviklingen i markedens renter samt af medlemmernes levetid og invaliditetsgrad. Et fald i renteniveauet, en stigning i medlemmernes forventede levetid og en stigning i invaliditetsgraden er alle ændringer, der vil øge værdien af selskabets pensionsforpligtelser og dermed reducere reserverne. Lærernes Pension har dog i udgangspunkt store reserver og en høj soliditet, hvorfor der er begrænset risiko for, at selskabet ikke vil kunne fastholde den valgte investeringsstrategi selv under meget ugunstige forhold.

Lærernes Pensions investeringer udspringer af selskabets investeringsstrategi, der har som overordnet målsætning at skabe højest mulige pensioner til medlemmerne under hensyntagen til den påtagne risiko og selskabets etiske kodeks. Det tilstræbes, at investeringsstrategien er sikker, effektiv, langsigtet og etisk forsvarlig. Da Lærernes Pension er et selskab i vækst, hvor præmieindbetalingerne forventes at overstige ydelserne i en lang årrække, kan selskabet tilrettelægge en investeringsstrategi, som tillader investering i illikvide aktiver med henblik på at løfte den samlede porteføljes afkast og diversifikation.

Lærernes Pension opnåede i 2017 et samlet afkast på 6,6% modsvarende 5.545 mio. kr. Afkastet på selve investeringsporteføljen var 7,4%, og det er højere end forventet, hvilket kan henføres til højere aktiekurser og lavere kreditspænd. I modsat retning trak et fald i dollarkursen, og en negativ investeringsperformance inden for emerging market aktier, skov og private equity.

Investeringsafkastet tilskrives selskabets reserver og efterfølgende medlemmernes depoter i form af depotrenten. Herved foretages der en udjævning af afkastet på medlemmernes depoter. Dette gennemsnitsrentep princip ligger til grund for alle ordningerne i Lærernes Pension og sikrer en stabil udvikling i medlemmernes depoter og ydelser. Depotrenten fastsættes årligt under hensyntagen til selskabets

reserver, der igen er drevet af det realiserede afkast, og det forventede fremtidige afkast. Lærernes Pensions stærke reservesituation, der både er drevet af historiske afkast og lave garantier, er årsagen til, at selskabet i en årrække har givet en af branchens højeste depotrenter.

Indledning

Rapporten om solvens og finansiell situation, som er udarbejdet i medfør af lov om finansiell virksomhed § 283 og Solvens II-forordningens artikel 292-297, har til hensigt at give et både bredt favnende og detaljeret billede af Lærernes Pension som livsforsikrings-selskab.

Rapporten indeholder en gennemgang af selskabets forsikrings- og investeringsmæssige resultater, ledelsessystem, risikoprofil samt en redegørelse for solvens- og kapitalforhold.

Efter bestyrelsens godkendelse offentliggøres rapporten på selskabets hjemmeside og indsendes samtidig til Finanstilsynet.

A Virksomhed og resultater

A.1 Virksomhed

I det følgende gives en række oplysninger om Lærernes Pension, forsikringsaktieselskab (herefter Lærernes Pension).

Lærernes Pension er under tilsyn af:

Finanstilsynet, Århusgade 110, 2100 København Ø.

Lærernes Pensions eksterne revisor er:

Deloitte, Statsautoriseret Revisionspartnerselskab, København, CVR-nr. 33963556

Danmarks Lærerforening, som er en juridisk person i form af en forening, ejer 84,7% af aktiekapitalen i Lærernes Pension og besidder således en kvalificeret deltagelse i selskabet, jf. § 5, stk. 3, i lov om finansiell virksomhed.

Lærernes Pension er dannet af aftaleparterne på lærerområdet for at sikre lærernes pensionsdækning. Pensionsordningerne omfatter *LærerPension* (for de overenskomstansatte, herunder ansatte i folkeskoler, de frie skoler, efterskoler, tekniske skoler, produktionsskoler, daghøjskoler og handelsskoler), *PlusPension* (supplerende opsparing for medlemmer og deres husstand) og *TillægsPension* (for tjenestemænd og tjenestemandslignende). Lærernes Pension udøver landsdækkende virksomhed.

A.2 Forsikringsresultater

Lærernes Pension er beskæftiget inden for én branche, lærerområdet. De ordningerne, der tilbydes lærerne er som nævnt gennemsnitsrenteordninger med udjævning af både rente, risiko og omkostninger, og resultaterne inden for disse områder fremgår af tabellerne nedenfor.

Risikoresultat

Lærernes Pensions risikoresultat er beskrevet i tabel 1.

Tabel 1. Risikoresultat, mio. kr.

	Død		Invaliditet		I alt	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Risikopræmier	-16	-24	234	194	218	170
Skader	64	90	-272	-246	-208	-156
Regulering af endnu ikke afgjorte skader	-	-	-22	10	-22	10
Reaktivering	-	-	85	65	85	65
Resultat i alt	48	66	25	23	73	89

Reguleringen af endnu ikke afgjorte skader er et udtryk for de tab, der forventes på de skader, der endnu ikke er afgjorte – herunder de skader, der er indtruffet, men endnu ikke er anmeldte. Når tallet er negativt, udtrykker det, at denne type tab forventes at være steget. Omvendt når tallet er positivt. Reaktiveringer er et udtryk for den økonomiske gevinst, der opstår i de tilfælde, hvor medlemmer ikke længere er berettiget til at modtage invalidepension eller lignende.

Der er et positivt risikoresultat på 89 mio. kr. Resultatet er for andet år i træk i højere grad en konsekvens af et positivt resultat med hensyn til død end til invaliditet. Risikoresultatet ved død er steget en smule, mens resultatet ved invaliditet ligger på niveau med 2016. Risikoresultatet tilskrives risiko-KB, der er en reserve, hvorigennem de enkelte års risikoresultat udjævnes.

Reaktiveringsgevinsten i 2017 er faldet i forhold til året inden og ligger med 65 mio. kr. på et relativt lavt niveau. For fjerde år i træk er invalideskaderne faldet, således at de udgør 246 mio. kr. i 2017. Lærernes Pension har reduceret invalidepriserne for 2018. Det er sandsynligt, at 2018 resulterer i et negativt invalideresultat, hvilket er i overensstemmelse med selskabets ønske om at reducere risiko-KB.

Renteresultat

Lærernes Pensions renteresultat er vist i tabel 2

Tabel 2. Renteresultat, mio. kr.

	2016	2017
Investeringsafkast	8.150	5.544
Depotforrentning	-3.445	-3.638
Ændring i merhensættelser	337	208
Renteresultat i alt	5.042	2.115

Årets renteresultat i tabel 2 er før afregning af PAL-skat, og det tilskrives medlemmerne i form af investeringsafkast af særlige bonushensættelser og i form af op eller nedskrivning af reserven rente-KB. Rente-KB blev opskrevet i 2016 og 2017.

Lærernes Pension fastlægger en depotrente, der er på niveau med det forventede fremtidige afkast plus et bidrag fra rente-KB. År med positivt renteresultat, og dermed typisk investeringsafkast, der overstiger depotrenten, vil ofte føre til en opskrivning af depotrenten for det kommende år.

Omkostningsresultat

Lærernes Pensions omkostningsresultat er vist i tabel 3.

Tabel 3. Omkostningsresultat, mio. kr.

	2016	2017
Omkostningsbidrag	91	78
Administrationsomkostninger	-61	-55
Omkostningsresultat i alt	30	22

Lærernes Pension har både i 2016 og 2017 haft et positivt omkostningsresultat, hvilket vil sige, at der er opkrævet mere til dækning af omkostninger, end hvad der rent faktisk er forbrugt. Omkostningsresultatet tilskrives reserven omkostnings-KB. De seneste års fald i administrationsomkostninger har været ledsaget af samtidige fald i de opkrævede bidrag.

Lærernes Pensions administrationsomkostninger dækkes ved et omkostningsbidrag hos såvel de præmiebærende som de ikke-præmiebærende policer. Bestyrelsen vedtog ultimo 2017 nye satser gældende for 2018. For de præmiebærende policer udgør omkostningsbidraget 1% af præmie og indskud. Hos de ikke-præmiebærende medlemmer indkræves omkostningsbidraget som et fradrag i enten den udbetalte pension eller i depotet. Fradraget udgør for de ikke-præmiebærende maksimalt 30 kr. og minimum 15 kr. om måneden.

På sigt forventes et omkostningsresultat i omegnen af nul. I tilfælde af uforudsete udgifter vil Lærernes Pension have reserver til at absorbere eventuelle negative omkostningsresultater.

A.3 Investeringsresultater

Lærernes Pension opnåede i 2017 et samlet afkast på 6,6% modsvarende 5.545 mio.kr. Afkastet på selve investeringsporteføljen var 7,4%, og det er højere end forventet, hvilket kan henføres til højere aktiekurser og lavere kreditspænd. I modsat retning trak et fald i dollarkursen, og en negativ investeringsperformance inden for emerging market aktier, skov og private equity.

Det samlede afkast for 2017 og bidragene hertil er vist i tabel 4.

Tabel 4. Investeringer 2017

	Markedsværdi		Markedsværdi		Afkast	Performance
	primio	Ultimo				
	mio.kr.	mio.kr.	%	%	%	%
Total portefølje	82.373	90.805			6,6	-0,6
Renteafdækning	-369	-393			-0,8	-
Investeringsportefølje, heraf	82.753	91.199	100,0		7,4	-0,6
Valutaeksponering	486	-280	-		-2,5	-
Låntagning	-11.764	-13.785	-15,1		-0,8	-
Strategier	-44	325	-		0,1	-
Aktier, heraf	40.358	48.132	52,8		14,4	-2,5
Globale aktier	22.903	21.907	24,0		15,8	-0,5
Stabile aktier	4.596	10.356	11,4		13,9	0,1
Emerging market aktier	8.101	10.078	11,1		12,6	-7,7
Danske aktier	4.758	5.792	6,4		13,5	-3,3
Obligationer, heraf	43.734	45.405	49,8		3,2	0,0
Statsobligationer	4.474	4.785	5,2		-1,1	-1,2
Realkreditobligationer	17.116	20.056	22,0		2,9	-0,4
Indeksobligationer	4.371	4.087	4,5		2,7	1,6
Investment grade obligationer	5.385	5.128	5,6		3,6	-0,1
High yield obligationer	6.033	4.327	4,7		5,7	-0,2
Emerging market obl., hård valuta	6.354	3.442	3,8		8,7	0,7
Emerging market obl., lokal valuta	-	3.581	3,9		2,2	0,9
Øvrige, heraf	10.918	11.222	12,3		5,3	2,1
Ejendomme	3.599	4.283	4,7		12,5	11,4
Private equity	1.424	1.463	1,6		9,7	-4,4
Skov	4.470	3.539	3,9		-6,6	-6,9
Infrastruktur	1.270	1.790	2,0		16,1	15,0
Assoc. selskaber m.m.	154	145	0,2		1,5	-15,3
Likvider	54	180	0,2		-	-

Anm.: Valutaeksponering er ekskl. EM-valutaer, idet bidragene fra disse valutaer er henregnet til de relevante aktivklasser: EM-aktier, EM-obligationer og skov. Afvigelser fra regnskabet skyldes forskelle i opgørelsesmetoder, herunder afviklingsprincipper.

Lærernes Pension har et forretningsmæssigt mål om at fastholde egenkapitalen på 447,5 mio. kr. Således vil egenkapitalen i år med positivt afkast typisk disponere til fordel for særlige bonushensættelser, således at egenkapitalen er uændret efter afregning af selskabsskat. Selskabet har i år undladt at opkræve risikoforrentning. Udviklingen i Lærernes Pensions egenkapital i rapporteringsperioden er vist i tabel 5.

Tabel 5. Egenkapital 2017, mio. kr.

Egenkapital primo	447,5
Investeringsafkast	29,9
Risikoforrentning	0,0
Overført til særlige bonushensættelser	-29,0
Skat	-0,9
Egenkapital ultimo	447,5

A.4. Resultater af andre aktiviteter

Intet at berette.

A.5 Andre oplysninger

Intet at berette.

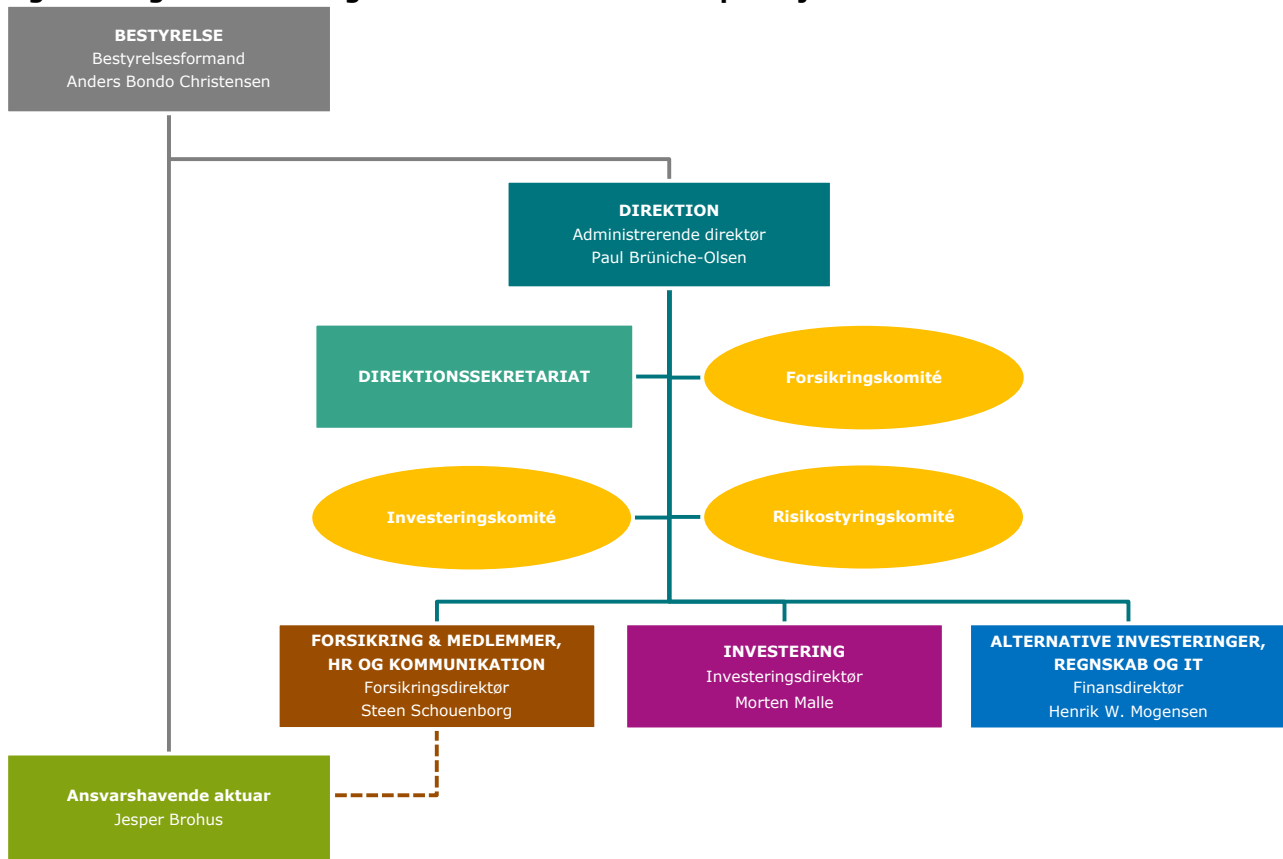
B Ledelsessystem**B.1 Generelle oplysninger om ledelsessystemet**

Den overordnede og strategiske ledelse af Lærernes Pension varetages af en bestyrelse på 14 medlemmer, mens den daglige ledelse varetages af selskabets sekretariat bestående af 21 medarbejdere. Lærernes Pension har outsourcet en stor del af driften, herunder områderne aktuariat, medlemsadministration, økonomi og fondsadministration, til serviceselskabet Forca for at sikre stordriftsfordele og dermed lavere administrationsomkostninger. En del af selskabets investeringer sker i regi af kapitalforeningen Lærernes Pension Invest, som administreres af Bankinvest, mens selve porteføljeforvaltningen for en stor del er outsourcet til eksterne forvaltere. Lærernes Pension har outsourcet intern audit til Ernst & Young P/S.

For alle områderne gælder det, at outsourcingen sker i henhold til bestyrelsens retningslinjer herfor. Ved indgåelse af outsourcingaftaler lægges der vægt på en klar beskrivelse og afgrænsning af de outsourcete opgaver, og der stilles krav til kontroller og rapportering, så det sikres og løbende kan vurderes, om varetagelsen af de outsourcete aktiviteter foregår tilfredsstillende.

Lærernes Pensions organisationsdiagram er vist i figur 1. Selskabets direktion varetager den daglige ledelse af selskabet og sikrer eksekveringen af selskabets forretningsstrategi.

Området *Investering* forestår udvikling, implementering og rapportering af selskabets investeringsstrategi, herunder styring af internt forvaltede porteføljer og udvælgelse af porteføljeforvaltere samt porteføljeadministration i samarbejde med BankInvest og Forca. Hertil kommer udvikling og vedligeholdelse af den etiske kodeks samt rapportering om investeringer til direktion og bestyrelse. Investering er også ansvarlig for at koordinere arbejdet i investeringskomitéen, som bl.a. har deltagelse af direktionen.

Figur 1. Organisationsdiagram for Lærernes Pension pr. 1. januar 2018

Området *Forsikring & Medlemmer, HR og Kommunikation* varetager bl.a. udviklingen af ydelsesmønstre, rapportering på forsikrings- og kommunikationsområdet til direktion og bestyrelse samt opgaverne knyttet til den ansvarshavende aktuar. Hertil kommer koordinering af relationen til Forca vedrørende aktuarområdet samt forsikring og kommunikation, herunder lovovervågning i relation til enhedens opgaver. I området koordineres yderligere daglig administration af løn- og arbejdsforhold for sekretariatets medarbejdere.

Området *Alternative investeringer, regnskab og IT* forestår selskabets alternative investeringer, herunder investeringer i ejendomme, private equity, skov og infrastruktur. Hertil kommer udarbejdelse af årsregnskab, rapportering af regnskabs- og budgetmæssige forhold til direktion og bestyrelse samt varetagelse af it-sikkerhedspolitik, herunder IT-beredskabsplan.

Selskabets risikostyring varetages i praksis af risikostyringskomitéen, hvis medlemmer er risikomanageren (fmd.), den ansvarshavende aktuar og investeringsdirektøren samt direktionsjuristen (efter behov). Komitéen foretager løbende overvågning og rapportering af selskabets væsentligste risici, opgør og rapporterer selskabets solvenskapitalkrav og vurderer behovet for risikoafdækning samt koordinerer ALM-analyser. Hertil kommer udarbejdelse af oplæg til diverse regulatoriske tilsynsrapporter, herunder bestyrelsens vurdering af egen risiko og solvens. Risikostyringskomitéen refererer til den administrerende direktør.

Lærernes Pensions nøglefunktioner varetages af følgende personer:

- Ansvarshavende aktuar Jesper Brohus er med reference til bestyrelsen ansvarlig for aktuarfunktionen.
- Risikomanager Jesper Bakkegaard er med reference til den administrerende direktør ansvarlig for risikostyringsfunktionen.
- Direktionsjurist, advokat Michael Rannje er med reference til den administrerende direktør ansvarlig for compliancefunktionen.
- Forsikringsdirektør Steen Schouenborg er med reference til den administrerende direktør ansvarlig for intern auditfunktionen.

Bestyrelsen har vedtaget en lønpolitik i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Denne gælder for bestyrelsen, direktionen og øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil. Det er bestemt, at omfattede medarbejderes løn fastsættes på baggrund af stillingens indhold og den pågældendes ansvarsområder, medarbejderens kompetencer og udviklingen i disse, lønnen i tilsvarende job i tilsvarende pensionsvirksomheder og andre finansielle virksomheder samt lønudviklingen i samfundet, og at der ikke er variable løndele (bonusordninger). Der indgår alene faste elementer i aflønningen af direktionen, hvis løn er fastsat på markedsniveau, bl.a. ved sammenligning med aflønningen i tilsvarende stillinger. Der ydes ikke løn eller honorar til bestyrelsen. Dog udredes et særligt honorar til det uafhængige og regnskabskyndige bestyrelsesmedlem, der er udpeget i overensstemmelse med Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionsudvalg i virksomheder og koncerner, der er underlagt Finanstilsynets tilsyn. Yderligere ydes et særligt honorar til næstformanden for revisionsudvalget. Disse honorarer fastsættes på grundlag af opgavernes omfang og honoraret for tilsvarende opgaver i tilsvarende pensionsvirksomheder og finansielle virksomheder.

B.2 Egnetheds- og hæderlighedskrav

Bestyrelsen i Lærernes Pension har i politik for "fit and proper" (krav til ledende medarbejdere og nøglepersoner) fastsat kriterierne for vurdering af, hvorvidt en medarbejder er egnet til at varetage en nøglepost i selskabet.

Politikken, som opdateres årligt eller efter behov, foreskriver bl.a., at vurderingen af medarbejderens egnethed skal ske på baggrund af vedkommendes faglige og formelle kvalifikationer, viden og relevant erfaring inden for forsikringssektoren og andre finansielle sektorer samt øvrige relevante kompetencer. Vurderingen af medarbejderens hæderlighed omfatter personens ærlighed og finansielle soliditet, personlige adfærd og forretningsadfærd, herunder eventuelle kriminelle, finansielle og tilsynsmæssige aspekter af relevans for vurderingen.

Lærernes Pension udarbejder for hver medarbejder, som indtager en nøgleposition i selskabet og dermed er omfattet af politik for "fit and proper", en beskrivelse af dennes faglige kompetencer og erhvervs erfaring inden for livs- og pensionsvirksomhed, herunder vedrørende den stilling, som vedkommende faktisk beklæder i selskabet. Denne beskrivelse skal ajourføres årligt og forelægges for bestyrelsen samtidig med bestyrelsens årlige gennemgang af politik for "fit and proper". Bestyrelsen vurderer på den baggrund, om

selskabet har de rette medarbejderkompetencer, som kræves for betryggende og forsvarlig drift af Lærernes Pension.

B.3 Risikostyringssystemet, herunder vurderingen af egen risiko og solvens

Strategi

I henhold til Lærernes Pensions politik for risikostyring tager selskabet alene risici på områder, der understøtter forretningsmodellen, mens unødige risici helt skal undgås. Selskabet skal i den forbindelse til enhver tid være i stand til at identificere, opgøre og rapportere om alle væsentlige risici, og der skal foreligge rammer for, hvordan disse risici håndteres.

Det gælder endvidere, at selskabet til enhver tid skal råde over et betryggende kapitalgrundlag til dækning af alle de væsentlige risici, der ikke håndteres på anden vis. Heri indgår, at solvensdækningen skal overstige 125% svarende til Finanstilsynets grænse for, hvornår et forsikringselskab er i "rødt lys". Et væsentligt element i den sammenhæng er selskabets kapitalplan og kapitalnødplan, som sikrer, at selskabets kapitalgrundlag forbliver betryggende over den strategiske planlægningshorisont, og at selskabet er i stand til at genopbygge kapitalgrundlaget, hvis der mod forventning skulle opstå behov herfor.

For selskabets risici skelnes mellem kortsigtede og langsigtede risici. De kortsigtede risici vurderes med udgangspunkt i standardmodellen til opgørelse af solvenskapitalkravet og en række supplerende følsomhedsanalyser, mens de langsigtede risici vurderes med udgangspunkt i ALM-øvelser og selskabets prognosemodel samt overvejelser om de væsentligste ikke-markedsmæssige risici.

Organisering og rapportering

Selskabets risikostyring varetages i praksis af risikostyringskomitéen, hvis medlemmer er risikomanageren (fmd.), den ansvarshavende aktuar og investeringsdirektøren. I henhold til politik for risikostyring foretager risikostyringskomitéen løbende overvågning og rapportering af selskabets væsentligste risici, opgør og rapporterer selskabets solvenskapitalkrav og tilhørende følsomhedsanalyser samt vurderer behovet for risikoafdækning og koordinerer ALM-analyser. Risikostyringskomitéen refererer til den administrerende direktør.

Lærernes Pension har etableret en risikostyringsfunktion, hvis overordnede ansvar er at have det samlede overblik over selskabets risiko og solvens, herunder yde bistand til direktionen med at sikre risikostyringssystemets effektivitet. I praksis trækker risikostyringsfunktionen på en række ressourcer i Forca vedrørende bl.a. fonds- og risikorapportering, opgørelse af solvenskapitalkrav, indberetninger samt opgaver relateret til det interne kontrolmiljø. Risikostyringsfunktionen er derfor løbende i tæt dialog med relevante afdelinger og medarbejdere i Forca. Risikomanageren, som er ansvarlig for risikostyringsfunktionen og samtidig formand for risikostyringskomitéen, deltager i møder i selskabets investeringskomité samt i bestyrelsesmøder i det omfang, der har relevans for risikostyringsfunktionens arbejde. Risikomanageren er således tæt på de endelige beslutningsprocesser.

Et væsentligt element i Lærernes Pensions risikostyringssystem er, at der løbende foretages en retvisende og betryggende risikorapportering til ledelsen i selskabet. Der rapporteres derfor til bestyrelsen minimum kvartalsvis om overholdelsen af diverse risikotolerancegrænser, herunder solvenskapitalkrav og supplerende følsomhedsanalyser. Hertil kommer vurderingen af egen risiko og solvens (ORSA), som

indeholder en detaljeret gennemgang af Lærernes Pensions risici hen over den strategiske planlægningsperiode, jf. nedenfor. Der rapporteres til direktionen på månedlig basis eller oftere, såfremt der er behov herfor. Desuden modtager direktionen en årlig beretning fra risikostyringsfunktionen om selskabets risikostyring.

Vurdering af egen risiko og solvens (ORSA)

Bestyrelsen i Lærernes Pension foretager én gang årligt eller efter behov en vurdering af selskabets risiko og solvens (ORSA-rapporten). Formålet er at opgøre selskabets risici både på kort og lang sigt og i den forbindelse vurdere, om selskabets kapitalgrundlag er tilstrækkeligt til at dække risiciene hen over den strategiske planlægningshorisont. Vurderingen af egen risiko og solvens understøtter dermed selskabets kapitalplanlægning og medvirker til at sikre, at selskabet opfylder de regulatoriske kapitalkrav.

Selve processen omkring udarbejdelsen af vurderingen af egen risiko og solvens kan inddeles i to trin, idet bestyrelsen forud for behandlingen og godkendelsen af den endelige rapport afholder et bestyrelsesseminar, hvor bestyrelsen diskuterer ét eller flere relevante temaer. Hensigten med seminarerne er at styrke bestyrelsens kendskab til emner, som har særlig betydning for selskabets risiko og derfor vurderingen af egen risiko og solvens. Normalt rettes fokus mod nye problemstillinger, men kendte og tidligere behandlede emner kan også tages op. Konklusioner og erfaringer fra bestyrelsesseminaret indarbejdes efterfølgende i den endelige ORSA-rapport.

I tilknytning til udarbejdelsen af ORSA-rapporten modtager bestyrelsen løbende rapportering på en række af de emner, som også behandles i rapporten. På den måde er bestyrelsen tæt på de relevante risikobetragtninger og kan løbende spørge ind til resultater, som efterfølgende danner grundlag for vurderingen af egen risiko og solvens. Bestyrelsen har besluttet, at ORSA-rapporten anvendes som intern rapportering til medarbejderne i selskabet i overensstemmelse med kravene i Ledelsesbekendtgørelsen.

B.4 Internt kontrolsystem

Hensigten med Lærernes Pensions interne kontrolsystem er at sikre, at selskabets aktiviteter foregår på betryggende vis. Til det formål har bestyrelsen vedtaget politik for intern kontrol, som fastsætter de overordnede rammer for den interne kontrol i selskabet og sikrer, at kontrolmiljøet er effektivt og omfatter alle selskabets områder med hensyn til administrative og regnskabsmæssige procedurer samt interne kontrolstrukturer tillige med en passende rapporteringsrutine på alle niveauer.

Selskabets interne kontrol varetages af *Alternative investeringer, regnskab og IT*, som overvåger, at der løbende foretages en hensigtsmæssig og betryggende kontrol af de enkelte områder i selskabet. I den praktiske implementering af kontrolaktiviteterne trækker selskabet på ressourcer i Forca. Det gælder især områder inden for medlemservice og fondsadministration samt overvågning af gennemførte nøglekontroller.

Lærernes Pension har også etableret en compliancefunktion. Funktionen, som er organiseret i et complianceudvalg, orienterer sig om regulatoriske forhold, der har betydning for Lærernes Pension. I det omfang, det er muligt, forholder funktionen sig allerede til ændringerne, når der tages de første initiativer, så Lærernes Pension har mulighed for at påvirke processen og udfaldet af initiativet på et tidligt stadie. Funktionen rådgiver desuden direktionen og bestyrelsen om overholdelse af den finansielle lovgivning for

selskabet, vurderer konsekvenser for selskabet af lovændringer samt identificerer og vurderer risici for manglende overholdelse af den finansielle lovgivning, markedsstandarder eller interne regelsæt. Compliancefunktionen arbejder efter en complianceplan, som gælder for ét år ad gangen. Denne danner basis for rapportering til direktionen om funktionens aktiviteter på complianceområdet.

B.5 Intern auditfunktion

Bestyrelsen i Lærernes Pension har vedtaget politik for intern audit, som fastsætter rammerne for selskabets interne auditfunktion. Funktionen er besluttet outsourcet og skal bl.a. vurdere, om selskabets interne kontrolsystem samt andre elementer af ledelsen og styringen er hensigtsmæssig og betryggende. I den sammenhæng skal funktionen udarbejde en auditplan og foretage løbende intern overvågning i henhold hertil. Ydermere skal funktionen på baggrund af auditplanen årligt udarbejde en rapport til bestyrelsen og direktionen indeholdende en sammenfatning af de observationer, anbefalinger og konklusioner, der er rapporteret for hver udført overvågningsopgave samt opfølgning på de angivne anbefalinger. Politik for intern audit skal gennemgås af bestyrelsen mindst én gang årligt.

Ifølge selskabets auditplan vil intern audit hvert år gennemføre interviews med de tre funktioner, dvs. aktuar-, compliance- og risikostyringsfunktionen. Det gælder også den interne kontrolfunktion, jf. ovenfor, da funktionen bl.a. har til formål at konkludere på tilstrækkeligheden af de interne kontroller. Ansvar for den interne auditfunktion varetages af forsikringsdirektøren, jf. ovenfor, mens selve auditopgaven udføres af Ernst & Young P/S i henhold til aftale herfor.

Et væsentligt element for intern audit er, at funktionen er tilstrækkelig uafhængig og objektiv i forhold til de aktiviteter, der auditeres. Lærernes Pension har valgt en konstruktion, som sikrer en hensigtsmæssig og betryggende tilvejebringelse af selve formålet med intern audit. Den praktiske indretning af intern auditfunktionen er med udgangspunkt i selskabets enkle forretningsmodel og lille organisation sket ud fra en risiko- og omkostningsbaseret betragtning samt under hensyn til proportionalitet i overensstemmelse med Solvens II-forordningens og Ledelsesbekendtgørelsens regler herfor. Selskabet sikrer via præcise funktionsbeskrivelser og forretningsgange samt outsourcingaftalen på området, at der ikke opstår interessekonflikter, som kan kompromittere intern auditfunktionens uafhængighed.

B.6 Aktuarfunktion

Den ansvarshavende aktuar er samtidig ansvarlig for selskabets aktuarfunktion. Aktuarfunktionen har som oftest en kontrollerende funktion, mens den udførende del som hovedregel varetages af Forca.

Med henblik på at sikre en betryggende og korrekt opgørelse af de forsikringsmæssige hensættelser gennemfører aktuarfunktionen løbende lovreguleret rapportering, og funktionen står også for test af opgørelsen og fordelingen af det realiserede resultat. Hertil kommer ansvaret for at overvåge, at det tekniske grundlag overholdes, herunder at der løbende foretages en rimelig kontribution.

En rimelig kontribution sikres ved en løbende overvågning af selskabets forskellige beregningsgrundlag. Det gælder både nyttegrundlaget, omregningsgrundlagene og bonusgrundlaget. Endelig vurderes hensættelsesgrundlaget løbende, hvilket også er tilfældet i forhold til hensættelserne til solvensopgørelsen.

Aktuarfunktionen har endelig ansvaret for at vurdere behovet for genforsikring samt for at rapportere operationelle risici og hændelser på det aktuarmæssige område.

Den praktiske udførelse af aktiviteterne er forankret i funktionsbeskrivelsen for den ansvarshavende aktuar og i politik for forsikringsmæssige risici.

B.7 Outsourcing

Med henblik på at sikre en effektiv drift og dermed lave administrationsomkostninger har Lærernes Pension outsourcet en stor del af administrationen. Det gælder områderne aktuariat, medlemservice, økonomi og fondsadministration, jf. nedenfor.

For alle områderne gælder det, at outsourcingen sker i henhold til bestyrelsens politik for outsourcing og tilhørende retningslinjer. Ved indgåelse af outsourcing-aftaler lægges der således vægt på en klar beskrivelse og afgrænsning af de outsourcete opgaver, og der stilles krav til kontroller og rapportering, så det sikres og løbende kan vurderes, om varetagelsen af de outsourcete aktiviteter foregår tilfredsstillende. Det gælder endvidere, at Lærernes Pension ved indgåelse af en outsourcing-kontrakt skal sikre, at leverandøren har den evne og kapacitet, der er nødvendig for at kunne varetage de outsourcete opgaver på betryggende vis, og herunder har de tilladelser, der efter den relevante lovgivning for det konkrete område er foreskrevet.

Lærernes Pension har outsourcet aktiviteter til følgende tjenesteydere (listen indeholder også aktiviteter, som ikke er omfattet af outsourcingbekendtgørelsen):

Forca A/S:

- På medlemsområdet varetager Forca medlemshenvendelser og udbetalinger af pensioner. Udviklingen af nye produkter og implementeringen af ny lovgivning sker ligeledes i regi af Forca.
- En stor del af administrationen af Lærernes Pensions investeringer er uddelegeret til Forca, som i den forbindelse forestår opgaver inden for værdiansættelse af aktiverne, compliance, samarbejde med depotbank og porteføljeforvaltere samt rapportering til Lærernes Pension.
- Væsentlige aktiviteter på aktuarområdet er outsourcet til Forca. Det gælder blandt andet vedligeholdelsen og driften af den systemmæssige fremregning af policerne i selskabet. Hertil kommer opgørelsen af de pensionsmæssige hensættelser samt vedligehold af det tekniske grundlag.

BankInvest A/S:

- En del af Lærernes Pensions investeringer sker i regi af kapitalforeningen Lærernes Pension Invest, som administreres af BankInvest. Selve porteføljeforvaltningen varetages af eksterne kapitalforvaltere, jf. nedenfor. Administrationsaftalen med BankInvest udløber ultimo 2018, og Lærernes Pension er derfor i gang med at finde en ny samarbejdspartner.

Ernst & Young P/S:

- Selskabet forestår den interne auditopgave, jf. ovenfor.

DEAS:

- Selskabet varetager administrationen af Lærernes Pensions direkte ejede ejendomme i Danmark.

Eksterne porteføljeforvaltere:

- Lærernes Pensions porteføljeforvaltning varetages i vid udstrækning af eksterne porteføljeforvaltere.

B.8 Andre oplysninger

Det er Lærernes Pensions vurdering, at ledelsessystemet er hensigtsmæssigt og betryggende set i forhold til selskabets enkle forretningsmodel. Det skyldes for det første selskabets agile organisation, som sikrer hurtig og effektiv kommunikation på tværs af virksomheden, herunder på tværs af de fire nøglefunktioner. For det andet overvåger bestyrelsen, at de medarbejdere, der reelt driver selskabet eller indtager nøgleposter, besidder de rette kompetencer og faglige viden, til at selskabet drives betryggende. Hertil kommer, at bestyrelsen løbende vurderer, om it-systemerne er robuste, og om antallet af medarbejdere og kompetencer på de risikobehæftede aktiviteter er hensigtsmæssige. Endeligt sikrer bestyrelsen, at den enkelte outsourcingleverandør har den evne og kapacitet, der er nødvendig for at kunne varetage de outsourcete opgaver på en tilfredsstillende måde.

C Risikoprofil

Lærernes Pensions overordnede risikoprofil bygger på et princip om, at selskabet alene tager risici på områder, hvor det understøtter forretningsmodellen, mens unødige risici helt skal undgås. Selskabets væsentligste risici udspringer af de udbudte pensionsordninger og de investeringer, der foretages på baggrund heraf, jf. risikokategorierne nedenfor. I henhold til bestyrelsens politik for risikostyring skal Lærernes Pension til enhver tid have en solvensdækning på minimum 125% svarende til Finanstilsynets grænse for, hvornår et selskab er i "rødt lys".

C.1 Forsikringsrisici

Forsikringsrisiciene knytter sig til de udbudte pensionsordninger, som overvejende er ordninger med livsvarige pensionsudbetalinger med ydelsesgarantier. De fleste medlemmer har endvidere forsikringer knyttet til pensionsordningen i form af invalidepension, ægtefælle-/samleveragepension, dødsfaldspension og børnepension. Pensionsordningerne indebærer, at værdien af selskabets pensionsforpligtelser og dermed også reserver afhænger af udviklingen i markedsrenterne samt af medlemmernes levetid og invaliditetsgrad. Et fald i renteniveauet, stigende omkostninger, stigning i medlemmernes forventede levetid og en stigning i den forventede invaliditetsgrad er alle ændringer, der vil øge værdien af selskabets pensionsforpligtelser og dermed reducere reserverne. Også stigninger i antallet af genkøb og omskrivning til fripolice vil i de fleste tilfælde reducere reserverne. Netop en ændring i opgørelsen af sandsynlighederne for genkøb og omskrivning til fripolice har ultimo 2017 ført til et betydeligt fald i de garanterede ydelser. Ændringen førte til en forbedring af selskabets buffersituation i form af en stigning på 10,6 mia. kr. i de individuelle bonuspotentialer.

Forsikringsrisiciene begrænses ved at give garantier under forsigtige forudsætninger. Ultimo 2017 var den gennemsnitlige grundlagsrente 0,33%.

C.2 Markedsrisici

Lærernes Pension investerer de indbetalte pensionsmidler i obligationer, aktier og alternative aktivklasser med henblik på at opnå en god forrentning. Det indebærer samtidig en risiko for tab som følge af kursfald på de finansielle markeder.

Valget af risikoniveau baseres dels på det forventede investeringsmæssige afkast og dels på reservesituationen, idet der lægges vægt på, at den valgte portefølje med høj sandsynlighed kan fastholdes efter en eventuel meget negativ markedsudvikling. Niveaue for investeringsrisikoen og dens sammensætning samt tilhørende tolerancer fastlægges af bestyrelsen mindst én gang om året i forbindelse med vedtagelsen af investeringsstrategien.

I henhold til investeringsstrategien afdækker Lærernes Pension en del af renterisikoen på de garanterede ydelser og de væsentligste ikke-emerging markets valutaer. Dollareksponeringen afdækkes dog kun delvist ud fra forventningen om, at dollaren vil blive styrket i perioder med finansiell uro. For så vidt angår aktierisikoen, skal Lærernes Pension foretage delvis eller fuld afdækning heraf, hvis kapitalgrundlaget udgør mindre end henholdsvis 150% og 100% af solvenskapitalkravet. Selskabet kan dog altid foretage en afdækning af aktierisikoen, såfremt det vurderes hensigtsmæssigt.

C.3 Kreditrisici

I forbindelse med forvaltningen af investeringsaktiverne er der risiko for, at selskabets modparter ikke honorerer deres forpligtelser. Modpartsrisikoen imødekommes ved, at der stilles krav til modpartens rating og ved krav om sikkerhedsstillelse i forbindelse med anvendelsen af finansielle instrumenter. Hertil kommer likviditetsmæssige begrænsninger på kontantindeståender hos den enkelte modpart.

C.4. Likviditetsrisici

Likviditetsrisiko er risikoen for, at Lærernes Pension ikke har tilstrækkelig med likviditet til at dække selskabets betalingsforpligtelser, når de forfalder.

Lærernes Pension er et selskab i vækst, hvor præmieindbetalingerne forventes at overstige ydelserne i en lang årrække. Det indebærer, at selskabet kan tilrettelægge en investeringsstrategi, som tillader investering i illikvide aktiver med henblik på at løfte den samlede porteføljes afkast og diversifikation, uden at selskabet eksponeres mod u hensigtsmæssige likviditetsrisici.

Selskabets nettoindbetalinger betyder også, at selskabet kan styre likviditeten nemt og effektivt, hvorfor selskabets likviditetsrisiko under normale omstændigheder er negligerbar. Den overskydende likviditet investeres løbende i henhold til investeringsstrategien, som via en lang planlægningshorisont sikrer en rettidig og betryggende likviditet.

C.5 Operationelle risici

For de operationelle risici - dvs. risikoen for tab som følge af menneskelige eller systemmæssige fejl i forbindelse med drift af selskabet - er det målsætningen at holde disse på et lavt niveau. Det sikres gennem

en organisationsstruktur med effektiv kommunikation og høj agilitet samt forretningsgange, arbejdsbeskrivelser og et hensigtsmæssigt kontrolmiljø.

C.6 Andre væsentlige risici

Lærernes Pension anlægger en kvalitativ og kvantitativ tilgang til vurderingen af risici, som selskabet kan eksponeres mod. For så vidt angår målbare risici, tages der udgangspunkt i standardmodellen til opgørelse af solvenskapitalkravet og resultater af ALM-analyser, mens der for de øvrige risici foretages en kvalitativ vurdering. Selskabet har identificeret følgende væsentlige risici, som selskabet kan eksponeres mod:

Aftalegrundlaget ændres væsentligt

Som følge af en forholdsvis lang strategisk planlægningshorisont på 10 år har selskabet en risiko for, at aftaleparterne eller andet udefrakommende ændrer grundlaget for selskabets strategi. Risikoen er især knyttet til overenskomstforhandlingerne. Risikoen kan materialisere sig ved faldende præmieindtægter og dermed lavere vækst end forventet eller ved, at en større gruppe overgår til at være fripolicer, hvormed selskabets reserver reduceres. Risikoen imødegås gennem en tæt kontakt til aftaleparterne, hvorved det søges sikret, at der er overensstemmelse mellem ønskerne til Lærernes Pensions drift og den faktiske drift af selskabet.

Utilstrækkelig kontrol med outsourcete opgaver

Lærernes Pension benytter sig i høj grad af outsourcing. Såfremt der ikke er tilstrækkelig kontrol med driften hos selskabets leverandører, er der risiko for, at de outsourcete opgaver ikke løses tilfredsstillende. En dårlig drift kan føre til både omdømmemæssige og økonomiske tab.

Risikoen imødekommes i høj grad gennem et veldokumenteret grundlag for leverancer og kontroller. Desuden dækkes risikoen med kapital gennem det beregnede kapitalkrav for operationelle risici.

Ændret lovgivning forhindrer forretningsmodellen

Som følge af Lærernes Pensions relativt lange strategiske planlægningshorisont er selskabet udsat for betydelige politiske risici. Det gælder bl.a.

- a) Skærpet eller ændret skattelovgivning
- b) Lovkrav om offentligt udbud af pensionsaftaler mv.
- c) Retspraksis om afgivne garantier
- d) Indskrænkning af muligheden for at tilbyde gennemsnitsrenteordninger
- e) Ændring af solvenslovgivningen

Risiciene imødegås primært ved, at Lærernes Pension selv og via Forsikring & Pension deltager aktivt i lovovervågning, høringer i forbindelse med lovforslag samt gennem deltagelse i den offentlige debat.

Ændring af dødelighed og invalidehyppigheder

Som følge af de udbudte pensionsordninger er Lærernes Pension eksponeret over for ændringer i dødelighed og invaliditet. Med en lang strategisk planlægningshorisont er der dermed risiko for at dødelighed og invaliditet ændrer sig over perioden. Dette vil kunne medføre tab, såfremt selskabets

reserver ikke i tilstrækkelig grad kan klare en sådan justering. Lærernes Pensions lave garantier gør det dog muligt for selskabets reserver at dække tabene ved ændringer i dødelighed og invaliditet.

Selskabet tvinges til en uhensigtsmæssig investeringsstrategi

I valget af investeringsstrategi lægges der stor vægt på, at det skal være muligt at fastholde investeringsrisikoen i en situation efter store kursfald på de finansielle markeder. Ved at basere selskabets investeringsstrategi på ALM-analyser, opnås der en høj grad af sikkerhed for, at selskabet også har reserver til at dække risikoen henover selskabets strategiske planlægningshorisont. Dermed er der begrænset risiko for, at selskabet ikke kan fastholde den ønskede investeringsmæssige risiko.

C.7 Andre oplysninger

Prudent person-princippet

Lærernes Pension er dannet med henblik på at sikre lærerne gode pensioner, og i forvaltningen af pensionsordningerne tilstræbes det derfor at agere udelukkende i medlemmernes interesser i alle henseender. På investeringsområdet understøttes prudent person-princippet af en sikker og effektiv investeringsstrategi, som tager afsæt i porteføljeoptimering og ALM-analyse. Tilgangen sikrer, at Lærernes Pension med en meget høj sikkerhed lever op til de udmeldte pensioner.

Bestyrelsen har i investeringspolitikken anført, at der alene kan investeres i de aktivklasser, som investeringsstrategien omfatter. Det indebærer samtidig, at der kun investeres i aktiver og instrumenter, hvortil der knytter sig risici, som selskabet kan måle, overvåge, styre og rapportere. Størstedelen af investeringsaktiverne handles desuden på regulerede markeder, hvilket giver en høj sikkerhed for aktivernes værdiansættelse og omsættelighed.

Direkte investering i unoterede aktiver og i strukturerede produkter kræver bestyrelsens godkendelse i hvert enkelt tilfælde. Selve investeringsprocessen omfatter in-house due diligence samt ekstern juridisk og skattemæssig due diligence. Sædvanligvis er selskabets medarbejdere tæt på den pågældende investering via en bestyrelsespost eller tilsvarende informationsorgan med henblik på overvågning og kontrol af forløbet af investeringen. Efterfølgende omfatter den sædvanlige kvartalsrapportering til bestyrelsen opfølgning og rapportering omkring investeringen, herunder målbare risici.

Risikokonzentration

Lærernes Pensions koncentrationsrisiko på det forsikringsmæssige område følger af selskabets forretningsmodel, ifølge hvilken medlemsgruppen alene består af lærere. Selskabet vil således kunne lide et tab, hvis lærerne mod forventning eksempelvis lever væsentligt længere end øvrige befolkningsgrupper eller generelt set har større tilbøjelighed til at blive invalide. For at imødegå denne koncentrationsrisiko foretager Lærernes Pension løbende justering af forudsætningerne for dødelighed og invaliditet baseret på lærernes eget risikoforløb for herved at være på forkant med ændringer i medlemmernes biometriske adfærd.

På det investeringsmæssige område er Lærernes Pension ikke eksponeret mod væsentlige risikokonzentrationer. Det skyldes fastsættelsen af en investeringsstrategi, som på kort og langt sigt er diversificeret på tværs af aktivklasser og i brugen af eksterne porteføljeforvaltere.

Lærernes Pensions udstrakte anvendelse af outsourcing af administrative funktioner til især Forca udgør en potentiel risikokoncentration. Der er således risiko for, at Lærernes Pension kan opleve omdømmemæssige og økonomiske tab, hvis opgaverne ikke løses tilfredsstillende. Som det er beskrevet ovenfor, er der imidlertid indført betryggende og hensigtsmæssige kontroller, hvorfor den reelle risiko anses for at være lille.

Lærernes Pension har en vis grad af nøglepersonafhængighed, som imødekommes ved udførlige funktionsbeskrivelser og forretningsgange tillige med relevante arbejdsbeskrivelser.

Risikoreduktion

Som led i investeringsstrategien holder Lærernes Pension en renteafdækningsportefølje til imødekommelse af renterisikoen på selskabets ydelsesgarantier. Hensigten er en fuld afdækning, men bestyrelsen har i lyset af det nuværende lave renteniveau og selskabets store reserver fundet det hensigtsmæssigt at foretage en gradvis indfasning. Lærernes Pension afdækker også de væsentligste ikke-emerging markets valutaer. Der foretages dog kun delvis afdækning af dollareksponeringen ud fra forventningen om, at dollaren vil blive styrket i perioder med finansiell uro.

For så vidt angår aktierisikoen, har bestyrelsen givet tilladelse til indgåelse af afdækning heraf, hvis det måtte være hensigtsmæssigt. Selskabet skal dog foretage delvis eller fuld afdækning, hvis kapitalgrundlaget udgør mindre end henholdsvis 150% og 100% af solvenskapitalkravet. Overvågningen af de forskellige afdækningsforretninger foretages af selskabets risikostyringskomité, som også er ansvarlig for at udarbejde forslag til justering af afdækningen, hvis der skulle opstå behov herfor.

På forsikringsområdet overvåger Lærernes Pension løbende forudsætningerne for de garanterede grundlag, så det sikres, at garantierne gives på forsigtige antagelser. Det gælder især udviklingen i renter, levetid, invaliditet og omkostninger.

Fortjeneste i fremtidige præmier

Da Lærernes Pension siden 2008 har udstedt ydelsesgarantier på 0%, er der bonuspotentialer indeholdt i den fremtidige præmiebetaling. Således vil selskabets reservesituation være negativt påvirket af et fald i den fremtidige præmie. I tilfælde af ophør af al fremtidig præmie vil værdien af de garanterede ydelser stige med 48,9 mia. kr., mens de individuelle bonuspotentialer vil falde med 46,9 mia. kr. Forskellen på de to beløb fradrages i det kollektive bonuspotentiale, hvorfor de samlede forsikringsmæssige hensættelser ikke ændrer sig i tilfælde af et totalt præmieophør. Det vil sige, at Lærernes Pension ikke skal afsætte yderligere i tilfælde af præmieophør.

Følsomhedsanalyser

I henhold til politik for risikostyring skal Lærernes Pension minimum kvartalsvis eller efter behov opgøre selskabets solvenskapitalkrav og foretage følsomhedsanalyser. Sidstnævnte omfatter stresstest af markedsrisikoen, herunder bl.a. rente- og aktierisiko, og stresstest af livforsikringsrisiciene i form af bl.a. levetidsrisikoen. Herudover foretager selskabet ALM-analyser, hvor der opereres med forskellige scenarier for markedsudviklingen; typisk et hovedscenario og et eller flere mere pessimistiske scenarier. Scenarierne er stokastiske, hvilket gør det muligt at give et indtryk af udfaldsrummet for en række centrale størrelser, herunder selskabets samlede reserver og solvenskapitalkravet.

Lærernes Pensions følsomhedsanalyser og seneste vurdering af egen risiko og solvens (ORSA) viser, at selskabet har betydelige reserver til at dække de investeringsmæssige, forsikringsmæssige og operationelle risici på såvel kort sigt som langt sigt. Der er derfor meget lille risiko for, at selskabet kommer i en ugunstig situation henover den strategiske planlægningsperiode.

D Værdiansættelse til solvensformål

D.1 Aktiver

Lærernes Pensions værdiansættelse af aktiver til solvensformål følger samme metoder og primære antagelser, som benyttes til værdiansættelse i regnskabet. Der henvises til selskabets seneste årsrapport for en nærmere beskrivelse heraf.

D.2 Forsikringsmæssige hensættelser

Lærernes Pensions værdiansættelse af forsikringsmæssige hensættelser til solvensformål følger samme metoder og primære antagelser, som benyttes til værdiansættelse i regnskabet. De forsikringsmæssige hensættelser opgøres med udgangspunkt i bedste bud på de forventede betalingsstrømme med værdiansættelse ved Solvens II-diskonteringsrentekurven tillagt en volatilitetsjustering, jf. nedenfor. Betalingsstrømmene indeholder en usikkerhed i form af udbetalingstidspunkt og -varighed, og denne usikkerhed er kvantificeret ved opgørelsen af en risikomargen, der sammen med værdien af de forventede betalingsstrømme udgør de forsikringsmæssige hensættelser.

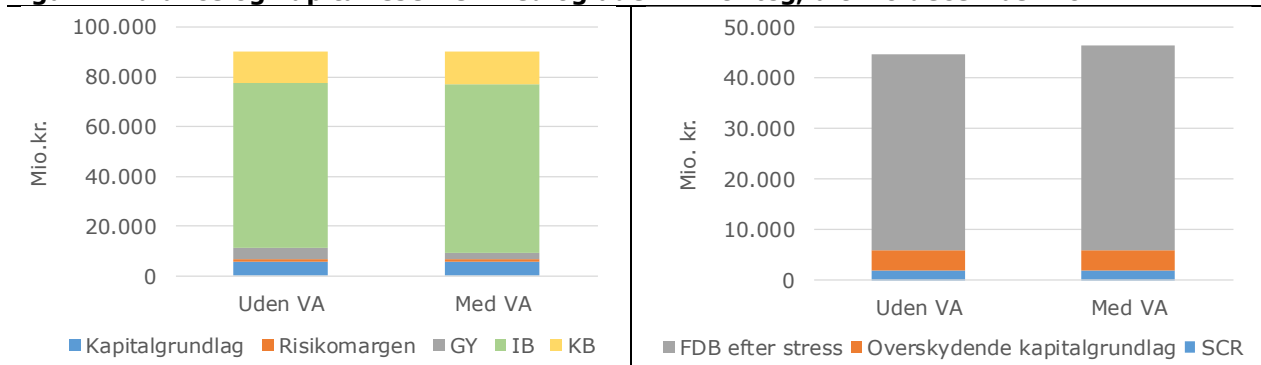
Risikomargen opgøres ved en såkaldt *Cost of Capital*-metode, der baserer sig på en beregning af fremtidige solvenskrav, hvor kun uundgåelige risici er indregnet, jf. Solvens II-forordningen. Der er dog anvendt en af de i Solvens II-lovgivningen accepterede simplifikationer herfor, hvor det antages, at fremtidige solvenskrav kan opgøres med udgangspunkt i de kommende års fremtidige opgørelser af værdien af de forventede betalingsstrømme.

Der henvises i øvrigt til selskabets årsrapport for en nærmere beskrivelse af værdiansættelsen af de forsikringsmæssige hensættelser.

Matchtilpasning og volatilitetsjustering

Lærernes Pension anvender ikke matchtilpasningen som omhandlet i artikel 77b i direktiv 2009/138/EF, men har Finanstilsynets tilladelse til at anvende volatilitetsjusteringen af den risikofrie rentekurve (det såkaldte VA-tillæg), jf. nedenfor.

I henhold til politik for risikostyring anvender Lærernes Pension VA-tillægget, hvis denne antager en positiv værdi, dvs. hvis der er tale om et tillæg og ikke et fradrag til den risikofrie rentekurve. Figur 2 viser Lærernes Pensions balance pr. 31. december 2017 med og uden brug af VA-tillægget. Det fremgår, at anvendelsen af VA-tillægget ikke påvirker størrelsen af de forsikringsmæssige hensættelser, men imidlertid reducerer de garanterede ydelser (GY) og forøger bonuspotentialerne. Det bemærkes dog, at selv uden brug af tillægget vil selskabets reserver være store.

Figur 2. Balance og kapitalreserver med og uden VA-tillæg, ultimo december 2017

Anm: Balancen er eksklusive gældsposter. FDB efter stress angiver størrelsen af den tabsabsorberende reserve (IB+KB), efter reserven har dækket for risici i SCR-beregningen.

Tilsvarende er der foretaget en beregning af selskabets solvenskapitalkrav med og uden brug af VA-tillægget, jf. figur 2. Konklusionen er, at VA-tillægget ikke påvirker størrelsen af selskabets solvenskapitalkrav, og hertil kommer, at selskabets reserver forbliver store efter SCR-stresset også uden brug af tillægget. Det understreger, at selskabet er robust over for eventuelle ændringer i VA-tillægget og dermed heller ikke umiddelbart kan tvinges ud i en u hensigtsmæssig omlægning af investeringsstrategien, hvis der skulle opstå en situation, hvor indregning af tillægget ikke er mulig.

Midlertidige risikofrie rentekurve

Lærernes Pension anvender ikke den midlertidige rentekurve som omhandlet i artikel 308c i direktiv 2009/138/EF.

Overgangsfradraget

Lærernes Pension anvender ikke overgangsfradraget som omhandlet i artikel 308d i direktiv 2009/138/EF.

D.3 Andre forpligtelser

Intet at berette.

D.4 Alternative værdiansættelsesmetoder

Langt hovedparten af Lærernes Pensions aktiver er børsnoterede og værdiansættes ud fra noterede markedspriser på aktive markeder. For selskabets unoterede investeringer anvendes alternative markedsværdiansættelsesmetoder. Selve værdiansættelsen af de unoterede investeringer i fonde sker i henhold til selskabets kritiske forretningsgang på området og tager udgangspunkt i de senest foreliggende regnskaber og supplerende oplysninger, herunder i form af cash flow (DCF-model) mv.

Forud for årsafslutningen retter Lærernes Pension henvendelse til de eksterne porteføljeforvaltere med henblik på at opnå et højere oplysningsniveau omkring udviklingen i årets sidste kvartal. I forbindelse med årsafslutningen vurderer selskabet, om der på grundlag af den modtagne information eller meddelelser fra eksterne porteføljeforvaltere eller selskabets rådgivere i kombination med den generelle udvikling i årets sidste kvartal, om der er behov for at justere de opgjorte markedsværdier. Såfremt der foretages en korrektion af markedsværdierne, foretager Lærernes Pension en fyldestgørende dokumentation af årsagen til justeringen og størrelsen af den beløbsmæssige korrektion i det udarbejdede årsafslutningsnotat, der

dækker alle fonde. Desuden foretager selskabet én gang årligt en backtest af de opgjorte markedsværdier mod de reviderede årsregnskaber, der typisk modtages i 2. kvartal det følgende år.

For de direkte investeringer i danske ejendomme tager markedsværdiansættelsen udgangspunkt i de godkendte budgetter for det kommende år fra DEAS, og vedligeholdelsesomkostninger tager udgangspunkt i gennemsnittet over en 10-årig periode fra de godkendte vedligeholdelsesbudgetter. Processen omkring markedsværdiansættelse af ejendommene suppleres med indhentning af eksterne vurderingsrapporter med 3 års interval. Alt andet lige benyttes det afledte forrentningskrav for den enkelte ejendom til den interne markedsværdiansættelse i de følgende mellemliggende to år. Det afledte forrentningskrav benyttes under skyldig hensyntagen til ændrede nettoforrentningskrav i markedet over perioden siden sidste eksterne markedsværdifastsættelse.

Selskabets markedsværdiansættelser af alle unoterede investeringer godkendes årligt af den eksterne revision som led i den løbende revision i forbindelse med udarbejdelsen af årsregnskabet.

D.5 Andre oplysninger

Intet at berette.

E Kapitalforhold

E.1 Kapitalgrundlag

Lærernes Pensions politik for kapitalstruktur fastsætter rammerne for kapitalgrundlaget, som består af særlige bonushensættelser (medlemskapital) også kaldet overskudskapital og egenkapital. Kapitalgrundlaget opbygges løbende ved opbygning af særlige bonushensættelser ved overførsler fra det realiserede resultat, samt ved at kapitalgrundlaget modtager sin andel af årets realiserede resultat i overensstemmelse med de anmeldte regler herom. Denne opbygning indebærer, at selskabet nemt opfylder Solvens II-forordningens krav og grænseværdier for den kapital, som kan anvendes til dækning af solvenskapitalkravet og minimumskapitalkravet. Ultimo 2017 bestod kapitalgrundlaget udelukkende af tier 1- kapital, dvs. kapital af den fineste kvalitet, jf. tabel 6.

Tabel 6. Kapitalgrundlag ultimo 2017, mio.kr.

	Tier 1	Tier 2	Tier 3	I alt
Kapitalgrundlag	5.806	0	0	5.806
Anerkendt kapitalgrundlag til dækning af SCR	5.806	0	0	5.806
Anerkendt basiskapitalgrundlag til dækning af MCR	5.806	0	0	5.806

I henhold til politik for risikostyring skal Lærernes Pension til enhver tid råde over et betryggende kapitalgrundlag svarende til en solvensdækning på minimum 125%. Med henblik på at sikre dette forhold, har selskabet vedtaget en kapitalplan og kapitalnødplan for de kommende 10 år indeholdende kapitalfremmende og risikoreducerende tiltag, som kan tages i anvendelse, hvis der skulle opstå behov herfor.

E.2 Solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav

Lærernes Pension anvender standardmodellen til opgørelse af solvenskapitalkravet, jf. tabel 7.

Table 7. Dekomponering af solvenskapitalkravet ultimo december 2017

Risikofaktor	Tab i risikoscenario, mio.kr.
<i>Værste renteændring</i>	<i>Rentestigning</i>
Nettoenterisiko	0
Aktiekursrisiko	14.343
Ejendomsrisiko	449
Kreditspændrisiko	1.522
Valutakursrisiko	2.932
Koncentrationsrisiko	-
<i>Markedsrisici</i>	<i>19.246</i>
<i>Modpartsrisiko</i>	<i>53</i>
Dødelighedsrisiko	0
Levetidsrisiko	760
Invaliderisiko	11
Livsforsikringsoptionsrisiko	21.904
Omkostningsrisiko	108
Katastroferisiko	9
<i>Livsforsikringsrisici</i>	<i>22.792</i>
<i>Risici i alt</i>	<i>42.090</i>
+ Ændring i selskabsskat	-10
+ Anvendt reserve	-40.465
+ <i>Operationel risiko</i>	<i>381</i>
<i>= Fald i kapitalgrundlaget (solvenskapitalkrav)</i>	<i>1.996</i>
Minimumskapitalkrav	499

Anm: Tabene er regnet efter PAL og diversifikationseffekter.

Lærernes Pension anvender ikke forenklede beregninger for risikomodulerne og delmodulerne i standardformlen og ej heller selskabsspecifikke parametre.

Lærernes Pensions minimumskapitalkrav beregnes ud fra Solvens II- forordningens lineære formelement for livsforsikrings- og genforsikringsforpligtelser, jf. forordningens artikel 251, med tilhørende grænseværdier, som angivet i artikel 248. Ved udgangen af rapporteringsperioden var den nedre grænseværdi for minimumskapitalkravet bindende svarende til 25% af solvenskapitalkravet, jf. ovenfor.

Der har ikke været væsentlige ændringer i Lærernes Pensions solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav i løbet af rapporteringsperioden.

E.3 Anvendelse af delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici til beregning af solvenskapitalkravet

Punktet er ikke relevant for Lærernes Pension.

E.4 Forskelle mellem standardmodellen og en intern model

Punktet er ikke relevant for Lærernes Pension.

E.5 Manglende overholdelse af minimumskapitalkravet og manglende overholdelse af solvenskapitalkravet

Punktet er ikke relevant for Lærernes Pension.

E.6 Andre oplysninger

Intet at berette.

F Ikrafttræden og fornyelse

Rapporten om solvens og finansiell situation er gældende for 2017 og skal gennemgås af bestyrelsen mindst én gang årligt.

Godkendt på bestyrelsesmødet den 19. marts 2018.

Anders Bondo Christensen, Formand for bestyrelsen

G Bilag

S.02.01.02

Balance sheet

	Solvency II value	
	C0010	
	R0010	
Assets		
Goodwill		
Deferred acquisition costs	R0020	
Intangible assets	R0030	-
Deferred tax assets	R0040	-
Pension benefit surplus	R0050	-
Property, plant & equipment held for own use	R0060	-
Investments (other than assets held for index-linked and unit-linked contracts)	R0070	95.626.869.416
Property (other than for own use)	R0080	-
Participations and related undertakings	R0090	2.494.294.109
Equities	R0100	10.978.672.088
Equities - listed	R0110	10.961.703.490
Equities - unlisted	R0120	16.968.598
Bonds	R0130	26.182.324.249
Government Bonds	R0140	5.111.216.263
Corporate Bonds	R0150	21.071.107.986
Structured notes	R0160	-
Collateralised securities	R0170	-
Collective Investments Undertakings	R0180	54.590.047.104
Derivatives	R0190	1.153.968.717
Deposits other than cash equivalents	R0200	227.563.149
Other investments	R0210	-
Assets held for index-linked and unit-linked contracts	R0220	-
Loans and mortgages	R0230	-
Loans on policies	R0240	-
Loans and mortgages to individuals	R0250	-
Other loans and mortgages	R0260	-
Reinsurance recoverables from:	R0270	-
Non-life and health similar to non-life	R0280	-
Non-life excluding health	R0290	-
Health similar to non-life	R0300	-
Life and health similar to life, excluding health and index-linked and unit-linked	R0310	-
Health similar to life	R0320	-
Life excluding health and index-linked and unit-linked	R0330	-
Life index-linked and unit-linked	R0340	-
Deposits to cedants	R0350	-
Insurance and intermediaries receivables	R0360	45.533.539
Reinsurance receivables	R0370	-
Receivables (trade, not insurance)	R0380	-
Own shares (held directly)	R0390	87.004
Amounts due in respect of own fund items or initial fund called up but not yet paid in	R0400	-
Cash and cash equivalents	R0410	659.169.242
Any other assets, not elsewhere shown	R0420	796.037.545
Total assets	R0500	97.127.696.747
	Solvency II value	
	C0010	
	R0510	-
Liabilities	R0520	-
Technical provisions – non-life	R0530	-
Technical provisions – non-life (excluding health)	R0540	-
Technical provisions calculated as a whole	R0550	-
Best Estimate	R0560	-
Risk margin	R0570	-
Technical provisions - health (similar to non-life)	R0580	-
Technical provisions calculated as a whole	R0590	-
Best Estimate	R0600	84.682.517.302
Risk margin	R0610	-
Technical provisions - life (excluding index-linked and unit-linked)	R0620	-
Technical provisions - health (similar to life)	R0630	-
Technical provisions calculated as a whole	R0640	-
Best Estimate	R0650	84.682.517.302
Risk margin	R0660	-
Technical provisions – life (excluding health and index-linked and unit-linked)	R0670	83.753.698.787
Technical provisions calculated as a whole	R0680	928.818.516
Best Estimate	R0690	-
Risk margin	R0700	-
Technical provisions – index-linked and unit-linked	R0710	-
Technical provisions calculated as a whole	R0720	-
Best Estimate	R0730	
Risk margin	R0740	-
Other technical provisions	R0750	-
Contingent liabilities	R0760	-
Provisions other than technical provisions	R0770	-
Pension benefit obligations	R0780	6.389
Deposits from reinsurers	R0790	1.138.494.208
Deferred tax liabilities	R0800	4.638.684.627
Derivatives	R0810	-
Debts owed to credit institutions	R0820	33.250
Financial liabilities other than debts owed to credit institutions	R0830	-
Insurance & intermediaries payables	R0840	-
Reinsurance payables	R0850	-
Payables (trade, not insurance)	R0860	-
Subordinated liabilities	R0870	-
Subordinated liabilities not in BOF	R0880	862.073.929
Subordinated liabilities in BOF	R0900	91.321.809.706
Any other liabilities, not elsewhere shown	R1000	5.805.887.040
Total liabilities		
Excess of assets over liabilities		

S.05.01.02

Premiums, claims and expenses by line of business

	Line of Business for: life insurance obligations						Life reinsurance obligations		Total
	Health insurance	Insurance with profit participation	Index-linked and unit-linked insurance	Other life insurance	Annuities stemming from non-life insurance contracts and relating to health insurance obligations	Annuities stemming from non-life insurance contracts and relating to insurance obligations other than health insurance obligations	Health reinsurance	Life reinsurance	
Premiums written									
Gross	R1410	5.290.888.026							5.290.888.026
Reinsurers' share	R1420	-							-
Net	R1500	5.290.888.026							5.290.888.026
Premiums earned									
Gross	R1510	-							-
Reinsurers' share	R1520	-							-
Net	R1600	-							-
Claims incurred									
Gross	R1610	1.029.927.112							1.029.927.112
Reinsurers' share	R1620	-							-
Net	R1700	1.029.927.112							1.029.927.112
Changes in other technical provisions									
Gross	R1710	-							-
Reinsurers' share	R1720	-							-
Net	R1800	-							-
Expenses incurred	R1900	77.732.111							77.732.111
Other expenses	R2500								-
Total expenses	R2600								77.732.111

S.12.01.02

Life and Health SLT Technical Provisions

	Insurance with profit participation	Index-linked and unit-linked insurance		Other life insurance			Annuities stemming from non-life insurance contracts and relating to	Accepted reinsurance	Total (Life other than health insurance, incl. Unit-Linked)	Health insurance (direct business)		Annuities stemming from non-life insurance contracts and relating to health insurance	Health reinsurance (reinsurance accepted)	Total (Health similar to life insurance)	
		Contracts without options and guarantees	Contracts with options or guarantees	Contracts without options and guarantees	Contracts with options or guarantees	Contracts without options and guarantees				Contracts with options or guarantees					
											C0020				C0030
Technical provisions calculated	R0010														
Total Recoverables from reinsurance/SPV and Finite Re after the adjustment for expected losses due to	R0020														
Technical provisions calculated as a sum of BE and RM Best Estimate	R0030	83.753.698.787							83.753.698.787						
Gross Best Estimate	R0080	-							-						
Total Recoverables from reinsurance/SPV and Finite Re after the adjustment for Best estimate minus recoverables from	R0090	83.753.698.787							83.753.698.787						
Risk Margin	R0100	928.818.516							928.818.516						
Amount of the transitional on	R0110														
Technical Provisions calculated	R0120														
Best estimate	R0130														
Risk margin	R0200	84.682.517.302							84.682.517.302						
Technical provisions - total															

S.22.01.21

Impact of long term guarantees and transitional measures

		Amount with LTG measures and transitionals	Impact of transitional on technical provisions	Impact of transitional on interest rate	Impact of volatility adjustment set to zero	Impact of matching adjustment set to zero
		C0010	C0030	C0050	C0070	C0090
Technical provisions	R0010	84.682.517.302	0	0	0	0
Basic own funds	R0020	5.805.800.036	0	0	0	0
Eligible own funds to meet SCR	R0050	5.805.800.036	0	0	0	0
SCR	R0090	1.995.875.760	0	0	0	0
Eligible own funds to meet MCR	R0100	5.805.800.036	0	0	0	0
Minimum Capital Requirement	R0110	498.968.940	0	0	0	0

S.23.01.01

Own funds

Basic own funds before deduction for participations in other financial sector as foreseen in article 68 of Delegated Regulation 2015/35

- Ordinary share capital (gross of own shares)
- Share premium account related to ordinary share capital
- Initial funds, members' contributions or the equivalent basic own - fund item for mutual and mutual-type undertakings
- Subordinated mutual member accounts
- Surplus funds
- Preference shares
- Share premium account related to preference shares
- Reconciliation reserve
- Subordinated liabilities
- An amount equal to the value of net deferred tax assets
- Other own fund items approved by the supervisory authority as basic own funds not specified above

Own funds from the financial statements that should not be represented by the reconciliation reserve and do not meet the criteria to be classified as Solvency II own funds

- Own funds from the financial statements that should not be represented by the reconciliation reserve and do not meet the criteria to be classified as Solvency II own funds

Deductions

- Deductions for participations in financial and credit institutions

Total basic own funds after deductions

Ancillary own funds

- Unpaid and uncalled ordinary share capital callable on demand
- Unpaid and uncalled initial funds, members' contributions or the equivalent basic own fund item for mutual and mutual - type undertakings, callable on demand
- Unpaid and uncalled preference shares callable on demand
- A legally binding commitment to subscribe and pay for subordinated liabilities on demand
- Letters of credit and guarantees under Article 96(2) of the Directive 2009/138/EC
- Letters of credit and guarantees other than under Article 96(2) of the Directive 2009/138/EC
- Supplementary members calls under first subparagraph of Article 96(3) of the Directive 2009/138/EC
- Supplementary members calls - other than under first subparagraph of Article 96(3) of the Directive 2009/138/EC
- Other ancillary own funds

Total ancillary own funds

Available and eligible own funds

- Total available own funds to meet the SCR
- Total available own funds to meet the MCR
- Total eligible own funds to meet the SCR
- Total eligible own funds to meet the MCR

SCR

MCR

Ratio of Eligible own funds to SCR

Ratio of Eligible own funds to MCR

Reconciliation reserve

- Excess of assets over liabilities
- Own shares (held directly and indirectly)
- Foreseeable dividends, distributions and charges
- Other basic own fund items
- Adjustment for restricted own fund items in respect of matching adjustment portfolios and ring fenced funds

Reconciliation reserve

Expected profits

- Expected profits included in future premiums (EPIFP) - Life business
- Expected profits included in future premiums (EPIFP) - Non- life business

Total Expected profits included in future premiums (EPIFP)

	Total	Tier 1 - unrestricted	Tier 1 - restricted	Tier 2	Tier 3
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
R0010	49.070.000	49.070.000	-	-	-
R0030	-	-	-	-	-
R0040	-	-	-	-	-
R0050	-	-	-	-	-
R0070	5.358.266.504	5.358.266.504	-	-	-
R0090	-	-	-	-	-
R0110	-	-	-	-	-
R0130	398.463.532	398.463.532	-	-	-
R0140	-	-	-	-	-
R0160	-	-	-	-	-
R0180	-	-	-	-	-
R0220	-	-	-	-	-
R0230	-	-	-	-	-
R0290	5.805.800.036	5.805.800.036	-	-	-
R0300	-	-	-	-	-
R0310	-	-	-	-	-
R0320	-	-	-	-	-
R0330	-	-	-	-	-
R0340	-	-	-	-	-
R0350	-	-	-	-	-
R0360	-	-	-	-	-
R0370	-	-	-	-	-
R0390	-	-	-	-	-

	Total	Tier 1 - unrestricted	Tier 1 - restricted	Tier 2	Tier 3
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
R0400	-	-	-	-	-
R0500	5.805.800.036	5.805.800.036	-	-	-
R0510	5.805.800.036	5.805.800.036	-	-	-
R0540	5.805.800.036	5.805.800.036	-	-	-
R0550	5.805.800.036	5.805.800.036	-	-	-
R0580	1.995.875.760	-	-	-	-
R0600	498.968.940	-	-	-	-
R0620	3	-	-	-	-
R0640	12	-	-	-	-

	Total	Tier 1 - unrestricted	Tier 1 - restricted	Tier 2	Tier 3
	C0060	C0060	C0060	C0060	C0060
R0700	5.805.887.040	-	-	-	-
R0710	87.004	-	-	-	-
R0720	-	-	-	-	-
R0730	5.407.336.504	-	-	-	-
R0740	-	-	-	-	-
R0760	398.463.532	-	-	-	-
R0770	-	-	-	-	-
R0780	-	-	-	-	-
R0790	-	-	-	-	-

S.25.01.21

Solvency Capital Requirement - for undertakings on Standard Formula

Market risk
Counterparty default risk
Life underwriting risk
Health underwriting risk
Non-life underwriting risk
Diversification
Intangible asset risk
Basic Solvency Capital Requirement

Calculation of Solvency Capital Requirement

Operational risk
Loss-absorbing capacity of technical provisions
Loss-absorbing capacity of deferred taxes
Capital requirement for business operated in accordance with Art. 4 of Directive 2003/41/EC
Solvency capital requirement excluding capital add-on
Capital add-on already set
Solvency capital requirement
Other information on SCR
Capital requirement for duration-based equity risk sub-module
Total amount of Notional Solvency Capital Requirement for remaining part
Total amount of Notional Solvency Capital Requirements for ring fenced funds
Total amount of Notional Solvency Capital Requirement for matching adjustment portfolios
Diversification effects due to RFF nSCR aggregation for article 304

	Gross solvency capital requirement	USP	Simplifications
	C0110	C0090	C0100
R0010	25.161.440.363		
R0020	165.732.370		
R0030	27.968.185.365	None	
R0040	0	None	
R0050	0	None	
R0060	-11.204.890.003		
R0070	0		
R0100	42.090.468.094		

	C0100
R0130	381.071.328
R0140	-40.465.302.211
R0150	-10.361.451
R0160	
R0200	1.995.875.760
R0210	0
R0220	1.995.875.760
R0400	
R0410	
R0420	
R0430	
R0440	

S.28.01.01

Minimum Capital Requirement - Only life or only non-life insurance or reinsurance activity

Linear formula component for life insurance and reinsurance obligations

	R0200	C0040
MCRL Result		- 4.005.202.232

Obligations with profit participation - guaranteed benefits
Obligations with profit participation - future discretionary benefits
Index-linked and unit-linked insurance obligations
Other life (re)insurance and health (re)insurance obligations
Total capital at risk for all life (re)insurance obligations

	Net (of reinsurance/SPV) best estimate and TP calculated as a whole provisions	Net (of reinsurance/SPV) total capital at risk
	C0050	C0060
R0210	2.672.617.395	
R0220	82.009.899.908	
R0230	-	
R0240	-	
R0250		229.179.599.703

Overall MCR calculation

	C0070
Linear MCR	- 4.005.202.232
SCR	1.995.875.760
MCR cap	898.144.092
MCR floor	498.968.940
Combined MCR	498.968.940
Absolute floor of the MCR	27.548.068

Minimum Capital Requirement	R0400	498.968.940
------------------------------------	--------------	-------------